

24-01-25

Hej,

Den 18 december 2024 mottog Ohredahke sameby ett mail från SCA som klargjorde att bolaget vill avverka mer än vad samebyn gett samtycke till i pågående samplaneringsprocess.

Utdrag från SCA:s mail:

”Som jag nämnde på telefon så är vi på SCA inte nöjd med arbetsgången och utfallet i samplanering som vi tillsammans jobbat med sen maj 2023 och fortfarande inte kommit i mål. Nuläget i [samplanering.se](https://www.samplanering.se) avviker skarpt från vår skötselstrategi och vilja att bruka marken. Av de 1245 ha som vi lyft för förnygringsavverkning så är det samtycke 45% av arealen och då främst avverkning av contortabestånd. 18% av arealen är det nytt samråd på och 27% av arealen ska det vara hyggesfria metoder på. Sen så har vi de 10% (119 ha) där vi inte alls är överens om avverkning där vi har haft fältsyn och visat sig att det inte är väldigt lite eller ingen hänslav eller markslav alls. En annan punkt som vi bör diskutera är naturvårdsbränning på tallmark där samebyn säger blankt nej till. Vårt förslag är att vi tillsammans med en av FSC utnämnd medlare kan komma framåt. Är det något ni skulle vara intresserad av att medverka i?”

Ohredahke vill förtydliga det som SCA sedan länge är medvetna om. Samebyn befinner sig i en mycket ansträngd situation gällande renbete eftersom det fragmenterade skogslandskapet inte längre kan försörja renen som det gjort sedan urminnes tider. Vi vill även påminna om renskötselrätten är en rättighet av civilrättsligt slag och att rätten är oberoende av lag och omfattas av regeringsformens regler om egendomsskydd. Vår rättighet att utöva naturbetesbaserad renskötsel, en rättighet som SCA har som skyldighet att upprätthålla, respekteras inte. Vi tvingas utföra konstgjord andning i form av stödutfodring i brist på bete och att flytta renarna med lastbil på grund i avsaknad av fungerande flyttleder med tillhörande rastbeten. I takt med att fler områden avverkas, oberoende av om de i nuläget är rika på mark- eller hänslav, ökar utmaningarna såväl som vår arbetsbörda. Det tär på oss fysiskt, psykiskt och ekonomiskt.

SCA:s egna ord är att *”samplaneringen är en viktig process för att möjliggöra samexistens i landskapet, och inom ramen för skötselstrategier och avverkningsberäkningar minimera påverkan på renskötseln”*. Vi menar att SCA inte kan sätta egna villkor och premisser för vår gemensamma samplanering. Det är uppenbart att ifall SCA:s egna ramar för skötselstrategier och avverkningsberäkningar får råda och det enda vi förhandlar om är hur anpassningar till dessa ska ske för att förbättra villkoren för renskötseln, så kommer situationen fortsatt förvärras för varje år som går. Det kan vi inte acceptera.

SCA har just nu över 2000 avverkningsanmälda skogar inom Ohredahkes renbetesmarker, varav 33% i kontinuitetsskog - alltså i de sista spillrorna som ännu inte blivit kalavverkade. På bara ett decennium har kontinuitetsskogarna på samebyns marker minskat med en tredjedel. Som den största formella skogsägaren på samebyns marker bär SCA ett enormt ansvar för rådande läge. Det är ett direkt resultat av decennierna av bolagets storskaliga trakthyggesbruk

som systematiskt omvandlat naturliga skogar rika på mark- och hänglav till täta, mörka och artfattiga plantager. I värsta fall, en omvandling till plantager av den främmande arten contorta. I majoriteten av dessa trädplantager är dessutom skogsskötselåtgärderna så sena att det bidrar till att marklaven minskar än mer. Med bakgrund av ovanstående är det orimligt att pressa oss att säga ja till avverkningar i fler skogar, vilket processtöd skulle innebära.

Ohredahke är besviken på alla de gånger gemensamma överenskommelser inte har respekterats genom åren. Vi inväntar fortfarande efterfrågad återkoppling på tidigare överenskommelser som skett inom ramen för samplanering. Det har dessutom kommit till vår kännedom att SCA under flera års tid avverkat stora skogsområden utan samplanering eller samtycke på våra vinterbetesmarker, öster om den s.k. "FSC-gränsen", där SCA har varit skyldiga att genomföra samplaneringsprocesser sedan införandet av den nya FSC standarden år 2020. Att endast ha delgett information eller samråda enligt skogsvårdslagens form av samråd, är inte acceptabelt. I en avvikelseanmälan som samebyn skickade i juni 2024 gällande de övertramp, som vi vid tidpunkten kände till för området, fick samebyn som svar från SCA att det handlade om att det tar tid för bolaget att bli varma i kläderna med att införa rätt rutiner.

Utdrag från SCA:s svar på samebyns avvikelseanmälan, 21 augusti 2024:

"I området öster om den tidigare FSC-gränsen är vi i en övergångsfas från tidigare arbetssätt till samplanering. Det är en ny arbetsuppgift för flera inblandade. Relationer och nya arbetssätt behöver komma på plats. Berörda samebyar som nu erbjuder samplanering öster om den tidigare FSC-gränsen har vi erbjudit inledande möten för att lära känna varandra och ta fram spelregler och tidsplaner för samplaneringen. Det har visat sig vara en bra modell, men tyvärr har vi inte fått till något sådant möte tillsammans med Ohredahke sameby som hänvisat till tidsbrist."

Vi vet nu att det handlar om tusentals hektar som har avverkats utan samplanering eller samtycke och situationen är mycket allvarlig. Införandet av nya rutiner för att implementera certifieringsregler ska inte ta flera år. Vidare känner vi inte igen att Ohredahke sameby skulle ha hänvisat till tidsbrist gällande att få en fungerande samplanering på plats, när väl SCA först år 2023 tog initiativ till det. Vi kan inte tolka det på något annat sätt än att SCA medvetet valt att ta tillfället i akt och avverka utan samtycke eller korrekt utförd samplanering för att ni såg en möjlighet att göra det snarare än att det skulle handla om svårighet att införa nya arbetssätt och rutiner.

SCA respekterar inte renskötselrätten och samebyns rätt till inflytande. Agerandet strider också mot FSC standarden, är inte i enlighet med god anda och det försämrar det redan svaga förtroendet. Ett annat FSC-certifierat bolag som stod inför samma situation med att införa samplanering på dessa områden, avverkade i kontrast till SCA, inte utan genomförd samplanering. Samebyn inväntar fortfarande att SCA ska återkomma med en redogörelse över markberedning och val av trädslag för de skogar som har avverkats utan samtycke.

Mot bakgrunden av tidigare brutna överenskommelser och den stora areal som SCA avverkat utan samebyns möjlighet till inflytande, vilket är ny information som förändrar landskapsbilden, väljer samebyn härmed att återkalla samtycke från tidigare förhandlade avverkningar belägna i våra mest centrala renbetesmarker - skogar i kärn- och nyckelområden. Vi kommer inte tillåta

någon avverkning av kontinuitetsskog i dessa områden och kräver att nuvarande avverkningsanmälningar för dessa dras tillbaka av SCA. Gällande övriga avverkningar i kärn- och nyckelområdena kräver vi att de återigen tas upp till samplanering, för diskussion om hur de kan genomföras med största möjliga hänsyn och anpassning till renskötseln. För att möjliggöra en respektfull och reell samexistens behöver SCA börja ta ansvar och respektera samebyns rättigheter.

Vi förväntar oss följande:

- **Att SCA respekterar rätten till FPIC, principen om fritt, på förhand informerat samtycke.**

Som ett FSC certifierat bolag är SCA skyldig att förhålla sig till principen FPIC. Det innebär bl.a. att respektera samebyns rätt att neka samtycke till skogsavverkningar. Det gör inte SCA eftersom bolaget vill fortsätta pressa oss på att samtycka till ytterligare avverkningar. Det innebär också att respektera rätten att återkalla samtycke från tidigare förhandlade områden, vilket samebyn nu gör gällande kärn- och nyckelområden.

- **Att SCA restaurerar renbetesmarker och avvecklar contorta**

Bolaget måste skyndsamt utföra skogliga åtgärder enligt överenskommelse och gå samebyn till mötes gällande genomförandet av renskötselanpassade skogliga åtgärder för att på bästa sätt främja marklav och restaurera renebetesmarker. Även skyndsamt avveckla befintliga contortaplantage och respektera samebyns hållning om nolltolerans mot föryngring med contorta.

- **Att SCA följer FSC standarden och FPIC:s riktlinjer för samplanering**

Idag brister SCA på flera sätt med att följa riktlinjerna för hur en samplanering enligt FSC standarden i FPICs anda ska gå till. Exempelvis brister SCA gällande att redovisa planerad hänsyn till renskötseln vid avverkningar, ha personal med kunskap om renskötselns behov, vara insatta i hur en korrekt samplaneringsprocess utförs och planera utifrån ett landskapsperspektiv. Samebyn har påtalat dessa brister upprepade gånger.

Ohredahke understryker återigen att vi anser att det är orimligt att dra oss till processtöd för att pressa oss på fler avverkningar. Med det sagt kan vi tänka oss att gå in i ett processtöd, då vi inte utesluter några tillfällen för dialog, där vi kan föra fram våra ståndpunkter och bli hörda. Oavsett form för dialog förväntar vi oss att SCA utgår från den större problembilden som vi beskriver samt att närvarande personal från SCA har mandat att genomföra nödvändiga förändringar.

Vi ser fram emot er återkoppling,

Pär Mikael Åhrén, ordförande i Ohredahke sameby